

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Gebiedsontwikkeling Leegveld

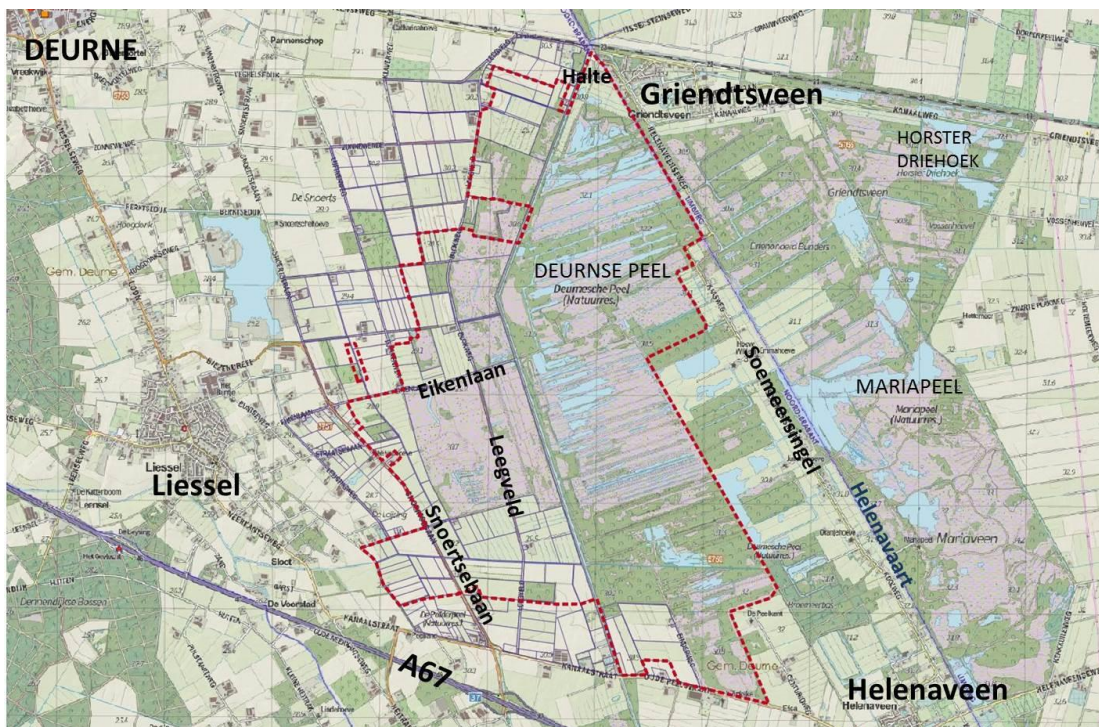
Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

15 februari 2018 / projectnummer: 3271

1. Hoofdpunten van het MER

De provincie Noord-Brabant en het Waterschap Aa en Maas willen – in samenwerking met andere partijen – de “Gebiedsontwikkeling Leegveld” uitvoeren. Doel hiervan is het hoogveen-landschap van de Deurnsche Peel te herstellen en te behouden. Hiervoor zijn ingrepen nodig in de waterhuishouding, zoals het verhogen van grondwaterpeilen en de aanleg van kades.¹ Rondom het veengebied worden bufferzones gecreëerd, onder andere om wateroverlast in de omgeving tegen te gaan. Voor de genoemde ingrepen wordt een projectplan Waterwet en een Provinciaal Inpassingsplan (hierna PIP) opgesteld. Voor de besluitvorming hierover wordt een project-m.e.r.-procedure doorlopen. De provincie Noord-Brabant heeft als bevoegd gezag de Commissie voor de milieueffectrapportage² (verder ‘de Commissie’) gevraagd om te adviseren over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER.

Ligging en begrenzing plangebied (bron: notitie reikwijdte en detailniveau)

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie voor het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- ¹ Het hoogveengebied wordt daartoe niet alleen in haar geheel gecompartmenteerd, ook in de directe omgeving worden buffers aangelegd waarin ook een compartimentering wordt aangebracht. Binnen het hoogveen worden de compartimenten onderscheiden die fungeren als hoogveenkerngebied en voorraadgebied daar omheen komen compartimenten die fungeren als buffers. Daarin bestaat een onderscheid tussen compartimenten die zorgen voor tegendruk om wegzijging uit het veen te beperken en compartimenten die daarnaast zorgen voor berging van water.
- ² De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via de link [3271](https://www.commissiemer.nl) of door dit nummer op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

- Een onderbouwing van de afbakening van het voornemen en het plangebied, op basis van eerdere planprocessen (het landinrichtingsplan), uitgevoerd onderzoek (GGOR) en de relevante kaders (Natura 2000, PAS, Natuurnetwerk Brabant).
- Een gedegen probleemanalyse en van daaruit een onderbouwing van de geformuleerde doelstellingen en randvoorwaarden voor het voornemen.
- Een beschrijving van de stappen die hebben geleid tot de ontwikkeling van het voorkeursalternatief en een analyse van mogelijke optimalisaties.
- De positieve en negatieve effecten en het doelbereik van het voornemen (en varianten) met speciale aandacht voor het dilemma tussen maximale realisatie van natuurwaarden enerzijds en het voorkomen van wateroverlast anderzijds.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de notitie reikwijdte en detailniveau³ (verder 'NRD'). Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in de NRD voldoende aan de orde komen.

2. Achtergrond, probleem- en doelstellingen

2.1. Aanleiding en voorgeschiedenis

De gebiedsontwikkeling Leegveld kent een lange voorgeschiedenis. In 2005 is het Landinrichtingsplan Herinrichting Peelvenen, onderdeel Deurnsche Peel – Mariapeel ("het onverenigbare verenigd"), vastgesteld. Dit landinrichtingsplan beschrijft de realisatie van hoogveen in de Deurnsche Peel als een van de doelstellingen.

In 2011 is een GGOR-Visie (Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime) opgesteld met het oog op de hoogveenontwikkeling. In deze visie is nauwkeurig bepaald welke hydrologische condities noodzakelijk zijn voor de ontwikkeling van de beoogde natuurwaarden en zijn diverse maatregelen doorgerekend. De beoogde natuurwaarden zijn gebaseerd op het concept-Beheerplan voor het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel en Mariapeel (versie 2010). In 2017 is het definitieve beheerplan vastgesteld, inclusief de bijhorende PAS-gebiedsanalyse. De maatregelen zoals opgenomen in het PAS (Programma Aanpak Stikstofdepositie) vormen uiteindelijk het uitgangspunt voor de gebiedsontwikkeling Leegveld.

Door de lange voorgeschiedenis en voortschrijdend inzicht zijn in de loop der jaren doelstellingen, randvoorwaarden en uitgangspunten voor de gebiedsontwikkeling gewijzigd of aangepast. Geef in het MER een helder overzicht van het doorlopen proces en de reeds genomen besluiten. Geef aan welke wijzigingen zich in de scope van het voornemen hebben voorgedaan en wat daarvoor de argumenten zijn geweest (zie ook § 2.2. van dit advies). Geef ook

³ Notitie reikwijdte en detailniveau Gebiedsontwikkeling Leegveld, versie 21 november 2017.

aan op welke wijze andere overheden, belangenorganisaties en particulieren betrokken zijn geweest bij het proces en tot welke (aanpassingen in) randvoorwaarden en uitgangspunten dit heeft geleid.

2.2. Probleemstelling en doelstellingen

Probleemstelling

De NRD geeft een beschrijving van het plangebied en maakt duidelijk dat al veel onderzoek heeft plaatsgevonden om de problematiek en mogelijke oplossingen hiervoor in beeld te brengen. Vooral de eerdergenoemde GGOR-visie bevat hierover veel informatie, gebaseerd op modelonderzoek. De Commissie constateert dat het onderzoeksgebied van de GGOR-visie afwijkt van het plangebied in de NRD. Het gebied waarin hydrologische maatregelen worden overwogen was in de GGOR-visie groter. Uit de GGOR-visie blijkt ook dat nog forse leemten in kennis bestonden, die leidden tot onzekerheden over de effectiviteit van de maatregelen.

De Commissie heeft begrepen dat het model sindsdien meerdere malen is verbeterd en verfijnd. Gebruik de resultaten van het uitgevoerde (model)onderzoek om de problematiek voor het hoogveengebied helder en zoveel mogelijk kwantitatief inzichtelijk te maken en motiveer de afbakening van het plan- en studiegebied. Geef inzicht in de onzekerheden die hierbij relevant zijn en de betekenis daarvan voor de voorgestelde oplossing (zie ook § 3.2 van dit advies). Maak duidelijk welke andere factoren, naast de waterhuishouding, van invloed zijn op de hoogveenontwikkeling. Leg bij de probleemanalyse voor het plangebied ook de relatie met de instandhoudingsdoelstellingen van het gehele Natura 2000-gebied Deurnsche Peel en Mariapeel.

Doelstellingen en randvoorwaarden

Uit de NRD blijkt dat de gebiedsontwikkeling zich beperkt tot het creëren van de condities voor hoogveenontwikkeling in een gedeelte van de Deurnsche Peel. Andere doelstellingen van het landinrichtingsplan zullen door de gebiedsontwikkeling niet worden behaald. De Commissie vindt het belangrijk dat het MER een overzicht geeft van de stand van zaken van het landinrichtingsplan, vanwege de samenhang tussen de hoogveenontwikkeling en de overige functies in het gebied, de voorgeschiedenis en het draagvlak voor de voorgenomen maatregelen⁴. Geef aan welke doelstellingen reeds zijn gerealiseerd, welke doelstellingen met het voornemen gerealiseerd worden en welke andere activiteiten voorzien zijn om de overige doelstellingen te bereiken. Geef ook aan in hoeverre de gebiedsontwikkeling meekoppelkansen biedt om andere doelen (bijvoorbeeld voor landschap en cultuurhistorie) te bereiken, in hoeverre de verschillende doelstellingen kunnen conflicteren en welke randvoorwaarden voor de gebiedsontwikkeling gelden om te zorgen dat het behalen van de andere doelstellingen niet onmogelijk wordt gemaakt.

De hoogveenontwikkeling in het gebied Leegveld staat niet op zichzelf. Zoals aangegeven in § 3.1 van de NRD zijn in en rondom de Deurnsche Peel en Mariapeel reeds verschillende maatregelen genomen om het natuurgebied te vernatten en zijn gebieden heringericht. Geef

⁴ Uit verschillende zienswijzen wordt aandacht gevraagd voor de realisatie van andere doelstellingen van het Landinrichtingsplan. Het Landinrichtingsplan bevat doelstellingen op het gebied van natuur, landschap, cultuurhistorie, landbouw, recreatie, water, milieu, verkeer en leefbaarheid.

in het MER aan welke maatregelen reeds zijn genomen en welke bijdrage de maatregelen in het gebied Leegveld leveren aan het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor het gehele Natura 2000-gebied Deurnsche Peel en Mariapeel.

Werk de doelstelling voor (het creëren van de condities voor) de hoogveenontwikkeling in het plangebied zoveel mogelijk kwantitatief uit. Besteed daarbij zowel aandacht aan de hydrologische condities als aan de uiteindelijk te behalen natuurwaarden. Relevant is daarvoor ontwikkelingsstadia te onderscheiden in de hoogveenverlanding.⁵ De doelen kunnen worden uitgedrukt met behulp van deze stadia en (semi)gekwantificeerd aan de hand van het aantal compartimenten waar de stadia kunnen worden gehaald, de termijn waarop dit gebeurt en mogelijk het na streven oppervlak.

2.3. Beleidskader en besluitvorming

Geef in het MER aan welke overige wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor de besluitvorming en geef aan welke randvoorwaarden hieruit voortkomen.

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen voor besluitvorming over het PIP en het projectplan Waterwet. Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten nodig zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en geef een globale tijdsplanning.

3. Voornemen en varianten

3.1. Algemeen

Motiveer de begrenzing van het plangebied en geef daarbij aan waarom de vuilstort daarvan geen onderdeel uit maakt. De Commissie merkt op dat het plangebied voor het PIP en het Projectplan Waterwet niet gelijk is. Aangezien het plangebied voor het Projectplan Waterwet het grootste is, dient deze begrenzing het uitgangspunt voor het MER te zijn.

Beschrijf de voorgenomen activiteit zo uitgebreid als nodig is om een goede effectbeschrijving mogelijk te maken. Geef inzicht in de activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (aanleg/inrichting) en de eindsituatie (beheer, onderhoud en gebruik). Besteed aandacht aan de fasering en doorlooptijd van de uitvoering, de herkomst en aan- en afvoer van materiaal.

⁵ In grote lijnen komen in de verlanding een vijftal ontwikkelfasen voor waarbij het veen langzaam het water verdringt en licht boven het waterniveau uitgroeit:

1. (ondiep) open water;
2. eerste verlanding met Waterveenmos;
3. verlanding met Waterveenmos en Fraai veenmos;
4. vestiging van soorten van hoogveenslenken zoals Veenpluis, Snavelzegge, Veelstengelige waterbies en Witte snavelbies;
5. vestiging van soorten van hoogveenbulten zoals: Hoogveenveenmos, Wrattig veenmos, Kleine veenbes, Lavendelheide, Eénarig wollegras, Ronde zonnedauw etc.

3.2. Alternatieven/varianten

Uit de NRD blijkt dat al veel onderzoek vooraf is gegaan aan deze m.e.r.-procedure. Op basis van eerder genoemde planprocessen en onderzoek is het voornemen al gedetailleerd uitgewerkt. Alternatieve oplossingen zijn gedurende dit traject afgevallen, waardoor er binnen deze m.e.r.-procedure weinig ruimte voor alternatieven en varianten lijkt te zijn.

Geef in het MER een beschrijving van het proces van alternatievenontwikkeling. Geef aan welke andere alternatieven zijn overwogen en onderbouw waarom deze niet verder worden uitgewerkt. Leg uit welke verschillen er zijn met het voornemen zoals dat in het Landinrichtingsplan, de GGOR-visie en de PAS-gebiedsanalyse is gepresenteerd. In de GGOR-Visie en de PAS-gebiedsanalyse wordt bijvoorbeeld het dempen van de Soeloop als maatregel beschreven. Uit het modelonderzoek blijkt deze maatregel zeer effectief. In de NRD wordt echter alleen gesproken van het verondiepen en verbreden van de Soeloop. Maak in het MER duidelijk waarom sommige maatregelen wel en andere maatregelen niet worden overgenomen.

Motiveer waarom het huidige ontwerp optimaal is vanuit de (natuur)doelstellingen, gegeven de geldende randvoorwaarden. Als blijkt dat vanuit hoogveenontwikkeling nog optimalisatie mogelijk is, werk daarvan dan alsnog een of meerdere varianten uit. Ook met het oog op de voorziene ingrepen in de bufferzone lijken varianten mogelijk, gezien de maatregelen die in het kader van de GGOR-visie zijn onderzocht. Denk bijvoorbeeld aan het wel of niet dempen van watergangen, het minimaliseren van het grondverzet, het beperken van beregening of het gebruik van "paludicultuur" (natte eutrofe teelten).

Uit de GGOR-Visie blijkt ook dat de effectiviteit van de maatregelen nog tot op zekere hoogte onzeker is. Dit maakt dat flexibiliteit (mogelijkheden tot latere bijsturing) binnen de gekozen oplossing van belang is. Geef aan in hoeverre het voornemen (en eventuele varianten daarvoor) ruimte biedt voor toekomstige bijsturing, op basis van monitoring, vooral in het grond- en oppervlaktewaterpeil.

3.3. Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

Besteed hierbij speciaal aandacht aan de huidige situatie en trends in de ontwikkeling van het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel en Mariapeel (zie ook § 2.2 van dit advies). Geef daarnaast een beschrijving van het huidige grondgebruik in het plan- en studiegebied, met het oog op mogelijke gevolgen van het voornemen voor verschillende gebruiksfuncties.

4. Beoordelingskader

4.1. Algemeen en doelbereik

In hoofdstuk 5 van de NRD wordt ingegaan op het doelbereik en de milieugevolgen die zullen worden onderzocht. Houd in algemene zin rekening met de volgende aandachtspunten:

- milieugevolgen dienen waar relevant te worden gekwantificeerd;
- maak een duidelijk onderscheid tussen de effecten in de realisatiefase (aanleg/inrichting) en de eindsituatie (beheer, onderhoud en gebruik);
- motiveer voor de verschillende thema's de omvang van het gehanteerde studiegebied;
- besteed aandacht aan cumulatie van effecten;
- onderbouw indien aan de orde de keuze van rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de effecten van het voornemen worden bepaald. Ga ook in op de onzekerheden in deze bepaling;⁶
- houd rekening met de bandbreedte in mogelijke effecten van klimaatverandering, op basis van de klimaatscenario's van het KNMI;
- maak duidelijk welke bandbreedte in de effecten kan optreden, mede op basis van de genoemde onzekerheden en eventuele toekomstige bijsturing op basis van monitoring;
- geef aan welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn, in welke mate hierbij de effecten verminderd worden en in hoeverre dit gevolgen heeft voor het doelbereik.

Het voorkeursalternatief bevat een pakket van maatregelen, die verschillen van aard en locatie. De Commissie adviseert om in het MER waar relevant de effecten van afzonderlijke deelmaatregelen apart te beschrijven. Dit maakt het mogelijk om eventueel (in een later stadium) subvarianten of aanvullende maatregelen te overwegen op basis van de efficiëntie van (deel)maatregelen.

Doelbereik

De Commissie ondersteunt het belang van een expliciete toetsing van mogelijke alternatieven en varianten aan het doelbereik, zoals in § 5.2. van de NRD is aangegeven. Daarvoor is van belang dat de verschillende doelstellingen voor het voornemen 'toetsbaar' worden omschreven en zoveel mogelijk gekwantificeerd (zie § 2.2. van dit advies).

Volgens pagina 19 van de NRD wordt het doelbereik getoetst aan de hand van drie parameters. Dit zijn algemene condities op macroschaal die gunstig zijn voor hoogveenherstel en -behoud en die met een mathematisch model kunnen worden bepaald. Voor een goed begrip adviseert de Commissie om op conceptuele wijze duidelijk te maken hoe deze algemene condities op ecohydrologische microschaal veengroei en -behoud mogelijk maken.

Besteed naast de beoordeling van het doelbereik ook aandacht aan de mogelijkheden om meekoppelkansen te realiseren.

⁶ Dit geldt vooral voor het hydrologisch onderzoek, zie ook § 4.3 van dit advies.

4.2. Natuur

Naast de beoordeling van varianten op het doelbereik zal het MER ook de effecten op bestaande natuurwaarden moeten beschrijven. Maak hierbij een duidelijk onderscheid tussen de compartimenten van het hoogveen en die van de in te richten buffers. Schets op hoofdlijnen het ecologisch functioneren van het studiegebied en beschrijf de belangrijkste sleutelfactoren die daarop van invloed zijn. Geef in het MER aan welke kenmerkende habitats en soort(groep)en aanwezig zijn in het studiegebied. Ga daarna in op de potentiële ingreep-effectrelaties tussen de voorgenomen activiteit en de in het studiegebied aanwezige natuurwaarden.

4.2.1. Gebiedsbescherming

Een groot deel van het plangebied (990 hectare) behoort tot het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel en Mariapeel, de overige percelen (totaal 321 hectare) behoren tot het Natuurnetwerk Brabant (NNB).

Natura 2000

De NRD geeft aan dat met het oog op mogelijke negatieve gevolgen voor het Natura 2000-gebied een Passende beoordeling zal worden uitgevoerd. Motiveer de omvang van het studiegebied, ook rekening houdend met de mogelijk ver reikende effecten van stikstofdepositie door werkzaamheden in de aanlegfase. Beschrijf voor het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel:

- de instandhoudingsdoelstellingen voor de verschillende soorten en habitattypen en of die al dan niet gehaald worden. Geef aan of het gaat om verbeter- of behoudsdoelstellingen;
- de ligging, oppervlakte en kwaliteit van habitattypen en leefgebieden voor soorten;
- de ecologische functies van het studiegebied voor soorten;
- de ecologische draagkracht van het studiegebied voor relevante soorten, gerelateerd aan de instandhoudingsdoelstellingen.

Deze beschrijving kan beperkt blijven tot de habitattypen en/of soorten die door het voorplan beïnvloed worden en vervult zowel een functie voor de toetsing aan het doelbereik als voor de beoordeling van eventuele negatieve effecten.

Beschrijf de mogelijke gevolgen voor de in het gebied beschermde habitattypen en soorten, en ga daarbij in op aanlegfase en waar relevant het eindbeeld, inclusief de gevolgen die toekomstige bijsturing in de waterpeilen kan hebben. Houd bij de effectbeschrijving ook rekening met externe werking en cumulatie. Onderbouw de effecten waar mogelijk kwantitatief.

Natuur Netwerk Brabant (NNB)

Beschrijf voor het NNB-gebied de daarvoor geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden'. Onderzoek - ook ten behoeve van het doelbereik - welke gevolgen het initiatief voor deze actuele en potentiële kenmerken en waarden heeft. Voor het NNB geldt volgens de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) een 'nee, tenzij'-regime. Geef in het geval van negatieve effecten op het NNB aan hoe het 'nee, tenzij'-regime provinciaal is uitgewerkt en of het voorplan hierin past.

4.2.2. Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Wet natuurbescherming beschermde soorten in het studiegebied voorkomen. Beoordeel of het voornemen kan leiden tot overtreding van de algemene verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming, en of eventuele overtreding afbreuk kan doen aan de regionale of landelijke staat van instandhouding. Houd bij het bepalen van de gevolgen voor deze soorten rekening met de belangrijke sleutelfactoren die de aanwezigheid bepalen. Breng indien relevant mitigerende of compenserende maatregelen in beeld. Geef aan of het voornemen uitgevoerd kan worden in overeenstemming met hoofdstuk 3 (“Soorten”) van de Wet natuurbescherming.

4.3. Grond- en oppervlaktewater

In het kader van de eerder genoemde GGOR-visie is reeds modelonderzoek uitgevoerd. In het MER kan waarschijnlijk veel informatie worden ontleend aan dit onderzoek en sindsdien uitgevoerde onderzoeken ten behoeve van de optimalisatie van het voornemen. De modelstudie maakte duidelijk dat er veel onzekerheden bestonden over bepaalde modelparameters en dat weinig ijkgegevens beschikbaar waren. Maak in het MER duidelijk hoe hier mee wordt omgegaan, bijvoorbeeld op basis van een gevoeligheidsanalyse op de in de GGOR-studie genoemde onzekere parameters. Geef aan of de systeemkennis over de Ausgangssituatie is verbeterd. Geef aan welke extra metingen of analyses worden voorzien.

Bepaal het effect van de voorgenomen ingrepen in de bufferzone op de Deurnsche Peel en de omgeving met behulp van een voor het schaalniveau passend grondwatermodel.⁷ Vertaal deze effecten naar de consequenties voor de landbouw en andere gebruiksfuncties in het studiegebied.⁸ Met het oog op de benodigde effectbeoordeling adviseert de Commissie een tijdsafhankelijk (niet-stationair) model te gebruiken. De Commissie adviseert om in het MER ook de effecten op de bodemvochthuishouding en stoftransport in beeld te brengen. De bodemvochthuishouding is cruciaal voor de gewasopbrengst en daarmee voor de effecten op de landbouw. Stoftransport is van belang in verband met eventuele verspreiding van nutriënten die kan optreden als gevolg van vergravingen. Vernatting van voormalige landbouwgrond kan veel fosfaat vrijmaken en leiden tot sterke eutrofiëring van water.

In de directe nabijheid van het plangebied is een vuilstort aanwezig. Beoordeel in het MER het risico op verspreiding van verontreiniging van deze vuilstort, door de geohydrologische en verontreinigingssituatie ter plaatse te onderzoeken. Eventueel dienen hiervoor waarnemingsbuizen te worden geplaatst.

De NRD geeft aan dat voor de bepaling van de effecten op het watersysteem vijf fysische variabelen worden gebruikt. Op zich hebben veranderingen van deze variabelen geen positieve of negatieve betekenis. Dat is pas het geval als er een gebruiksfunctie wordt beïnvloed of een norm wordt overschreden. De Commissie adviseert om dit in het MER te verduidelijken en

⁷ Het topsysteem met zijn grote lokale variatie kan waarschijnlijk niet in detail worden gesimuleerd. Wel kunnen, zoals aangegeven in de NRD, algemene condities worden gesimuleerd op een hoger schaalniveau (GHG, grondwaterstijg-hoogte watervoerende pakket en wegzijging). Maak duidelijk in hoeverre deze conditionerend zijn voor de ecohydrologische processen op microschaal.

⁸ In een van de zienswijzen is aangegeven dat ook de effecten voor recreatieondernemingen relevant zijn.

aan te geven hoe dit in de kwalitatieve scores tot uiting komt. Er kunnen dubbeltellingen ontstaan als bijvoorbeeld grondwaterstanddaling bij “watersysteem” negatief wordt beoordeeld en dit bij “bodem” (via de daarvan afgeleide gewasschade) nog een keer wordt geteld.

In de NRD is aangegeven dat de GHG (Gemiddeld Hoogste Grondwaterstand) als beoordelingscriterium zal worden gebruikt. Voor de ontwikkeling van het hoogveen is de grondwaterstand echter op ieder moment van het jaar van belang. Een karakteristieke grondwaterstandsduurlijn voor hoogveenvegetaties geeft dit inzicht. De Commissie adviseert om in het MER een of enkele beoordelingscriteria op te nemen die zo goed mogelijk deze duurlijn benaderen.

4.4. Bodem

Beschrijf de effecten van het voornemen en eventuele varianten conform § 5.5. van de NRD.

4.5. Landschap en cultuurhistorie

De Commissie adviseert de (effect)beschrijving van de milieuaspecten landschap en cultuurhistorie/archeologie te baseren op een visie op deze aspecten. Die visie kan onder andere ontleend worden aan de doelstellingen van het landinrichtingsplan. Op basis hiervan kunnen de aanwezige elementen en structuren beschreven en gewaardeerd worden en kunnen de effecten worden bepaald. Aan de hand van de visie is het mogelijk daarna mitigerende maatregelen te formuleren, maar ook kansen te bepalen voor ruimtelijke kwaliteit, eventueel recreatief medegebruik en beleving van het hoogveenlandschap.

4.6. Overige (milieu)aspecten

Werk de overige thema's uit zoals aangegeven in de NRD. Geef speciale aandacht aan de in de zienswijzen geuite zorgen over wateroverlast. Geef aan hoe de overlast zal worden gemonitord en welke mogelijke maatregelen achter de hand beschikbaar zijn als de overlast in de praktijk groter blijkt dan voorzien.

5. Overige aandachtspunten

Leemten in milieu-informatie

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten onvoldoende informatie kan worden opgenomen door gebrek aan gegevens. Spits dit toe op milieuaspecten die in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat de consequenties van het tekort beoordeeld kunnen worden. Geef ook aan of dat wat ontbreekt op korte termijn kan worden ingevuld.

Onzekerheden, monitoring en evaluatie

Houd bij de vergelijking van de alternatieven/varianten en bij de toetsing daarvan aan (project-) doelen en wettelijke grenswaarden expliciet rekening met de onzekerheden in effectbepalingen.⁹ Geef daarvoor in het MER inzicht in:

- de waarschijnlijkheid dat effecten optreden, d.w.z. het realiteitsgehalte van de verschillende effectscenario's (best-case en worst-case);
- het belang van de onzekerheden in effectbepalingen voor de significantie van verschillen tussen alternatieven/varianten, en daarmee voor de vergelijking daartussen;
- op welke wijze en wanneer na realisering van het initiatief de daadwerkelijke effecten gemonitord en geëvalueerd worden en welke maatregelen 'achter de hand' beschikbaar zijn als (project)doelen en grenswaarden in de praktijk niet gehaald worden. Hierbij kan worden aangesloten op de periodieke monitoring en evaluatie die in het kader van het PAS wordt uitgevoerd.

⁹ Effectbepalingen voor de toekomst zijn inherent onzeker. Het zijn veelal de best mogelijke benaderingen op basis van in de praktijk ontwikkelde en getoetste modellen. De onzekerheden in de uitkomsten van modellen moeten wel worden onderkend. Schijnzekerheden leveren immers ondoelmatige keuzes en maatregelen op. Effecten kunnen in werkelijkheid meevallen, dan zijn te veel maatregelen getroffen. Effecten kunnen tegenvallen, dan zijn te weinig maatregelen genomen.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie?

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Wie zit er in de werkgroep?

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Dr. Henk Everts

Dr. Koos Groen

Drs. Pieter Jongejans (secretaris)

Drs. Marinus Kooiman

Marja van der Tas (voorzitter)

Besluiten waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Provinciaal Inpassingsplan (PIP) en Projectplan Waterwet

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit m.e.r. <http://www.commissiemer.nl/regelgeving/be-sluitmer> geven aan wanneer dit het geval is. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteiten D3.2 (aanleg, wijziging of uitbreiding van werken ter kanalisering of ter beperking van overstromingen, ...) en D9 (landinrichtingsproject dan wel wijziging of uitbreiding daarvan).

Bevoegd gezag

Provinciale Staten van Noord-Brabant

Initiatiefnemers

Provincie Noord-Brabant (College van Gedeputeerde Staten) en Waterschap Aa en Maas

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 24 januari 2018 van het bevoegd gezag heeft ontvangen, gelezen en voor zover relevant voor het MER in haar advies verwerkt.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3271](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

